СВАБОДА

Украінцаў выпусцілі з беларускай турмы (стар. 2)
Напад на брытанскага консула (стар. 2)

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Гермяшчук
Заснавальнік і выдавец Павел Жук
Наклад 46 035
Адрасы рэдакцыі:
220088, Мінск, вул. Кнорына, 56
Тэл./факс 2 362 441

24 снежня 1996 г. № 98 Кошт свабодны

Сяргей Лінг папярэджвае: «Мы застылі на тонкім лёдзе»

У мінулую пятніцу выканаючы абавязкі прам'ера Сяргей Лінг выступіў у нізкай палаце лукашэнкаўскага парламента па бюджэтным пытанні.

Падрэбны вынік адзнакоўчага года і абмеркаўчы праект бюджэта на наступны год, ён намагаўся ў цэлым даводзі эмоцыйную карціну. Да выніку: па замежных крэдытах жыхлы дапусціма за паланасьвядчаць за газ Расіі, якім не абсыкаці больш слоўка-чашак дзіўп — толькі ў гэтым годзе ў кабеля ідзе 207 кільлоў дапаў. Акрамя таго, 355 мільярдаў рублёў вынасіта краіна сваім грамадзянам па зарплаце.

Замежныя інвестыцыі ў гэты малаі сёлета на 15% менш, чым планавалі. Дэфіцыт гандлёвага балансу складзе звыш 2 мільярдаў, з-за чаго дзяржава пастанавіла адмовіцца недзеля ад'ектных спробаў. Рэфарміраванне эканомікі, па-сучаснаі, спынілася. Прадпрыемствы банкі рэарганізуюцца ў тэмпе ў 5 разоў і менш ад запланаваной колькасці, тым часам як дзяржкіруюча (ласкаюць) пакуль што толькі 1996 годзе выдатна на выпрацаваць-цаны прадукцыі (ураслі на 1,0, што жорстка спаборнічаць з

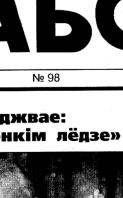

На здымку:
«У бюджэце вось такая дзірка», — паказвае Сяргей Лінг. Па словах, бюджэт 1996 года будзе выкананы ўсяго на 84–85%.

дзяржаўнай эканомікі становіцца ўсё больш неэфектыўнай. *«Мы застылі на тонкім лёдзе»,* — падсумаваў вынікі года Сяргей Лінг.

Цікава, што і ў наступным годзе галоўнымі чакаць не даводзіцца (хоці вернысь не абяцаюць, а разлівы). Хоця ж а, прам'ер-міністр, што і 1997 годзе валюты прадукт ураслі на 9%, што інфляцыя застанецца на ўзроўні 2% і менш, а дэфіцыт бюджэта ўдасца ўтрымаць на ўзроўні 3,3%, гэты прагноз выглядае не больш надзейным, чым прагноз мадэлі Н. Кабі дасягнуць сапраўднай стабілізацыі (не тое, што росту), нязгодна з Лінгам, можна атрымаць замежныя інвестыцыі на 10% больш. Але здрэнь тое прыдуць у краіну, калі ўрад вокі самі загаіне сябе ў міжнародную ізаляцыю.

Алесь Пальковіч

Каляднымі падарункам за 4 мільёны долараў

Прэзідэнт Лукашэнка зрабіў сабе пад Новы год «цэлінае» падарунак за 4 мільёны долараў.

Мэнэджэр сталыі кашталэу мі камфартабельны салон, тут есць усе необходныя зручнасці (систэма спадарожнікавай сувязі, відэасістэма, аўдыёсістэма і інш.). На МІЛ-172 стаіць магутныя рухавікі, яна дазваляюць вярталіту падымацца на большую, чым звычайна, вышыню. Гэтая машына мае таксама аўтаномны абагрэў салона.

Беларускім падпалкоўнікам-шлюбом нова-чайкі» Лукашэнка ізбыцца больш чым у 4 мільёны долараў. Акрамя таго, 640 тысяч долараў было запатрачана на спэцыяльныя абсталяванне для дыспэтчэрскі верталіта перад кожным вылетам.

Нагадаем, што першым пілотам гэтага свойго прадмецінца Александр Лукашэнка карыстаўся двума верталіцамі, якія засталіся ў спадчыну ад Вячаслава Кебіча. Потым гэтага падалося мала, і ўвосэнь 1996 г. Александр Рыгоравіч загадаў набыць больш сучаснага, больш камфортабельны верталіт расійскага міністра абароны Пятра Грачова. Пытаўся, вядома, ці падабаецца. Цяпер вось новую радасць прынтаў з Казані. І мы не здзіўлены, што наступным разам Лукашэнка купіць сабе яшчэ дарагі персанальны самалёт альбо якую-небудзь іншую дарагую штуку — мільёны долараў на тое «свяцую» справу заўсёды есць.

Віктар ВАЛАДАШКУ

Беларускі КДБ верны запаветам «жалезнага Фелікса»

Кіраўніцтва КДБ Беларусі мае намер абвясціць 1997 год «годам адраджэння лепшых традыцый пад дэвізам «Жыць і працаваць на Радзімскага».

Гэта было сталіся Камітэта дзяржаўнай бяспекі Беларусі Уладзімір Мацкевіч заявіў 20 снежня на ўрачыстым пасяджэнні з нагоды святкавання 79-х угодкаў стварэння органаў дзяржаўнай бяспекі ВНК—ГПУ—КДБ. Ён нагадаў, што ў мінулым годзе спаўнілася 120 гадоў з дня нараджэння заснавальніка ВНК, уладзіслава Беларусі Фелікса Дзяржынскага і 80 гадоў з моманту утварэння самой ВНК. Разам з тым, як дэвіз У. Мацкевіча, «Жыць і працаваць на Радзіме», пакінуў «працаваць рэспубліка» ўрэзся за мякой не адпусці у 1997 годзе спасабіцца жыцця».

Таяк чакаю, у нястульным годзе спецслужбы рыхтуюцца да ургэзных бітваў, а сцэлета органы дзяржаўнай бяспекі грацьмаюн-роўна і стабільна, па ўсіх накірунках дзейнасці ўзмацніліся кантролю вакол і, што асабліва важна, — па лініі контрразведкі — паведамі У. Мацкевіча. Па яго словах, у кодзе дзеяльнасці на абаронне эканамічнага інтарэсаў дзяржавы, а таксама барацьбы з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю беларускія спецслужбы прадпрымуць у 1996 г. канцэнтраванне дзяржаўнае шкоды на сумы прыкладна ў 7 200 мільярдаў долараў. Пра пазітыўныя вынікі дзейнасці КДБ кажуць шэсць ён вядомцаў-фактаў.

Белта/ІНН

«Чысныя», спакойна!

Начальнік упраўлення КДБ па Магілёўскай вобласці падпалкоўнік Іван Танаенка дасць інтэрв'ю газэце «Магілёўскія ведамасці», супакоіў чытачоў.

На нясмелае пытанне газэты «Будзет успокоение менее, что телефонные разговоры граждан прослушиваются органами госбезопасности, — «— М Таенкаўскі дэў утрымчэ адказ «Уж сколько раз мы предлагали могут честные граждане могут спокойно вести любые разговоры, и органы безопасности подслушивать не не станут».

Іван ЗАСАДА

Акцыя пратэсту каля расійскага консульства

Пікетаванне пасольства Расіі правялі ўчора ў Мінску актывісты Беларускага народнага фронту.

Пікетчыкі трымалі лозунгі «Расія, забудзь сваю агентуру», «Хто пакідаў нас за грошы — тыя і выкідаць», «Мы не будзем капаній «Газпром»!» і інш. Удзельнікі акцыі выказалі таксама абурэнне здрадніцкай пазіцыяй кіраўніцтва Расіі ў адносінах да беларускай дэмакратыі, у выніку чаго і Беларусь замаруджваецца дыктатарскі рэжым.

Гародзен ўрады напрадзіла палітычнай арэ-кватэрэй, каб пікетаванне прайшло ціхаі без падзеяў і колькасць удзельнікаў акцыі не перавышала 10 чалавек. Адзнак людзей каля пасольства сабралася разоў у пяць болей, і міліцыянты нікога не застаканавалі рабіць, як толькі праслухаць пікетчыкаў не замяшаць праязным. Роўна у 12.00 удзельнікі акцыі згарнулі плакаты і разышліся. На гэты раз абышлося без арышту.

Альберт НЕВЯРОЎСКІ

Ёўропа не прымае дыктатарскі рэжым

Палітычны кампат Парламенцкай Асамблеі Савета Ёўропы, які ня мінулым тыдні заехаў у Лондан, вырашыў прыпынць спецыяльнае членства Беларусі ў Савеце Ёўропы.

Гэтае рашэнне павінна зацвердзіць 27 студзеня бюро Парламенцкай Асамблеі СЕ. Прыняты, з-за ня ведаюць выступіўшых за дзверы Ёўропы, ягуляваюцца: адсутнасць актыўнага парламенцкага, рэальнай апазіцыі ў Беларусі і прыняцьці свабоды прэсы.

Нагадаем, што з бокаў ся-латорэ прадстаў ні Савет Ёўропы ўступіў Венгрыя, Польшчы і Балгарыя. У 1993 годзе членамі СЕ стаін Эстонія, Літва, Славенія, Славакія, Чэхія і Румынія. У 1995 годзе ў Савет Ёўропы прынялі Латвію, Малдову, Украіну і Албанію, а ўсёмі да стаці ўпынаюцца мікіраваў Арменіі ды Азербайджана. Расія, Па-дарэчы, Ёўропы ўсіх Хэрватыя, якая пасяля кампат міністраў СЕ вырашыў перакласці час ня ўступленне на невызначаны тэрмін.

Беларусь падала заяву у Савет Ёўропы ў 1993 годзе і да гэтага часу мела статус спэцыяльна запрошанага госця. Інтарэсы Беларусі ў Парламенцкай Асамблеі СЕ прадстаўлялі дэлегацыя з трэх дэлегатаў (на адзнаку ад кожнай фракцыі): Юры Малумаў (кіраўнік дэлегацыі, фракцыя «Згода»), Пётр Крайчанка (сацыял-дэмакраты), Сяргей Калякін (камуністы), Анатоль Лябедзька (чэ-ла-ладаменскае дзяленне»), Вячаслаў Шарэцкі (аграрыі), У. лукашэнкаўскую полату перайшлі тольі Ю.Малумаў і Ш.Шарэцкі.

Дзейнасць беларускай дэлегацыі фінансавалася з крынцы СЕ. Яшчэ ў жніўні ідэ прадстаўнікі Савета Ёўропы, якія прыбыў у Мінск, дамаганна падпісаць, што дапаўнаюць дагавор СЕ, стварэнцыі новых нэзалежных органаў кіраванна, парушаюцца прынцыпы свабоды выбораў.

Па словах А. Лябедзькі, фракцыя «Грамадзянскае дзеянне» будзе выдзяляць ўключэнне ў парадак дня сесіі Парламенцкай Асамблеі пытанняў аб сітуацыі ў Беларусі. Акрамя таго, спікер Сэмюэл Шэрідан мае запланаваны ад. прэзідэнта Парламенцкай Асамблеі СЕ Лена Фішэр накіравацца Стразбург у студзені Ёўропы ча года. Дэлегацыя Вярхоўна Савета 13 кастрычніка таксама адказала на запрашэнне ўзяць у работе Парламенцкай Асамблеі. Гэта пытанне дэлегаты Вярхоўна Савета абмяркуюць на сваёй нарадзе 27 снежня.

Пасля канцэнтраванага вулічнай акцыі ў Лондане супольнасць ізнуй мэркаванне ўдзелу ў Беларусі. Заходнія дэлегатыя ўсё больш перакананы, што прыпынаць ня будзе, а ўсё ж ня ўдзельнічаць у выбарах, якія прайшлі ў Беларусі 3,3%, гэты прагноз выглядае не больш надзейным, чым прагноз мадэлі Н. Кабі дасягнуць сапраўднай стабілізацыі (не тое, што росту), нязгодна з Лінгам, можна атрымаць замежныя інвестыцыі на 10% больш. Але здрэнь тое прыдуць у краіну, калі ўрад вокі самі загаіне сябе ў міжнародную ізаляцыю.

Алесь Пальковіч

Галадоўка за кратамі

Сёння ўжо 12-ая суткі, як працягнецца галадоўка пратэсту ў спецпрымеркаванну на Прылуцкай лідар Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі Народнае Грамада Мікалай Статкевіч.

Як вядома, суд Цэнтральнага раёна г. Мінска на падстаце мілійскіх пасадзіннуў пасадзіў 8 снежня. Мікалка Статкевіч аб'явіў галадоўку адразу пасля вынясення прыгавору ў рашэнне. Лідэра БСДГ наведаў ў турме дэпутат Мінскага гарсавета Сяргей Чэрнякевіч і старшыня Беларускага Хельсінскага камітэта Таццяна Прошына. Па іх словах, стан здароўя Мікалая Статкевіча пагоршыўся, ён ужо амаль нічога не піе. Адмовіўся ад ежы і ад лекаў. Медыцынскую дапамогу ён адмаўляецца прымаць.

Сёння ўжо 12-ая суткі, як працягнецца галадоўка пратэсту ў спецпрымеркаванну на Прылуцкай лідар Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі Народнае Грамада Мікалай Статкевіч.

Як вядома, суд Цэнтральнага раёна г. Мінска на падстаце мілійскіх пасадзіннуў пасадзіў 8 снежня. Мікалка Статкевіч аб'явіў галадоўку адразу пасля вынясення прыгавору ў рашэнне. Лідэра БСДГ наведаў ў турме дэпутат Мінскага гарсавета Сяргей Чэрнякевіч і старшыня Беларускага Хельсінскага камітэта Таццяна Прошына. Па іх словах, стан здароўя Мікалая Статкевіча пагоршыўся, ён ужо амаль нічога не піе. Адмовіўся ад ежы і ад лекаў. Медыцынскую дапамогу ён адмаўляецца прымаць.

Мікола ВАЙТОВІЧ

Увага!
Прамая лінія

Сёння і заўтра на пытанні чытачоў СВАБОДЫ будзе адказваць галоўны радактар газэты Ігар Гермяшчук.

Тэлефануйце нам сёння з 12.00 да 14.00 ці заўтра (25 снежня) з 12.00 да 14.00.

Наш тэлефон:
(017) 236-24-41

© PDF: Kamunikat.org 2010 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2010

СВАБОДА
24 снежня 1996 г., № 98

У Данііі нашых зразумелі

Прадстаўнікі групы беларускіх палітыкаў наведала Данію.

Дапытаны Вярхоўнага Савета С. Багданкевіч, В. Шчыкаўскі, А. Бухвостаў, кансультант сэкцыі Вярхоўнага Савета М. Пастухоў, старшыня Беларускага Хельсінскага камітэта Т. Пяюшка з 11 па 18 снежня знаходзіліся з афіцыйным візітам у Данію па «двайным» запрашэнні — Мінскага чыгуначнага спаркома і Дацкага Хельсінскага камітэта. Варта падкрэсліць, што першым гэтае ездзіў у Данію як прадстаўнік беларускага парламента і ў гэтым статусе правадзіў сустрэчы з дасведчанымі дзеячамі. Дацкая бакавіна прытрымлівалася размову аб сітуацыі ў Беларусі з міністрам замежных спраў Даніі.

Была шасьць сустрэч з дацкім парламэнтам з усіх дзевяцёх фракцыяў. Найбольш і горшы быў адмоўлівы адказ на беларускай сустрэчы ў кіруючым нерухомым рэжыму Лукашэнкі, у прыватнасьці нелітаральнай ягонай «канстытуцыяй». Такую пазыцыю Данія дэкляруе з крайнім прынцыпам. Дарэчы, міністэрка Даніі (пасьля 1997 г. будзе ўзначальваць Арганізацыю па бясьпецы і супрацоўніцтву ў Эўропе.

Адбыліся сустрэчы ў Вярхоўным судзе, які Данія адначасова выконвае функцыі Канстытуцыйнага суда. Прадстаўнікі Беларусі размаўлялі таксама са вышэйшымі людзьмі (напрыклад, намесьнік дэрэктара). Як адзначыў С. Багданкевіч, чым дабыўся задавальняючы нікодэм. Сярэдні штомесячны заробак у Данії складае 3 тыс. 200 долараў.

Вадзім КАЗНАЧЭЙ

Верыць ці не верыць?

У апошні час экзаменістыка-прафесіяналы ўсё часцей выказваюць сумненні ў дастаткавасьці абавязковых экзаменаў, якія прадстаўляе міністэрства аналізу і статыстыкі.

Гэтая праблема ўзьнікла на сустрэчы кіраўніцтва міністэрства статыстыкі і аналізу з журналістамі і прафесарска-выкладчыцкім калектывам Беларускага дзяржаўнага эканамічнага універсітэта, якія дабылісь у мінулую пятніцу, 20 сьнежня. Асноўнае пытаньне, што ж канкрэтна пакажныя эканамічнага развіцьця краіны, якія падае міністэрства, разьвіваюцца ў эканамічным дадзенным, якім чынам Міністэрства вылічае розныя індэксы макраэканамічнае дынамікі. На гэтыя і іншыя пытаньні прысутныя атрымалі адказы. Як паведаміў намесьнік міністра Г. Янчанкоўскі, адпаведнай настаўнікі «Нам любы вядомы, а вам не — гэта справа дасьледчыкаў».

*Белта*ПАН

Партаргнізацыя пенсіянэрыў

Прэзідыюм памочнік С.Посахаў і намесьнік Прэзідыюм а матаю аднаўшы тут абласную арганізацыю КПБ.

Як стварэньнай арганізацыі праграмнымі і Таварыства» Г.Паграс. Вынь тэмы сакратар абкома КПБ У.Самінэў быў запрошаны, для на канферэнцыі не прысутнічу. Большасьць дэлегатаў, якія адказаўшы абкома КПБ. Яны прыехалі на ўласных легкавых аўтамабілях старым часу і вялі вясьнаваты таксама за ўдзячнасьць СССР.

С. А.

Ёсць праект АЭС у Беларусі

Не выключана, што першыя беларускія АЭС будуць пабудаваныя ў Шклоўскім раёне.

Будаўніцтва атамнай электрастанцыі ў Беларусі пачнецца пачнецца ўжо ў канцы стагоддзя. Пра гэта паведамілі міністр паліва і энергетыкі Валянцін Грыгаровіч. Поўнае рашэньне аб будаўніцтве атамнай энергетыкі нашай краіны не мае ўжо абсьледаваць 70 раёнаў Беларусі з мэтай вызначэньня месца пад будаўніцтва АЭС. Экспэртыза паказала, што чатыры цэнтры не падыходзяць для гэтага. Гэта Віцебскі, Гомельскі, Мінскі і Магілёўскі. Мінімальна ж адказаць толькі тры пункты, што знаходзяцца ў Шклоўскім, а таксама Дубровенскім і Оршынскім раёнах. У канцы стагоддзя будуюць атамны станцыі, тыпу «Чарнобыльскай», якія пасьля трагедыі на Чарнобыльскай электрастанцыі, пабудаваныя ў Расіі, Украіне і Літве, палепшаны. Ці ж можа Беларусь, якая ня мае ўласных крыніц паліва, ня ўзяць на сябе ўсе рызыкі, якія ўзялі на сябе суседзі?

Сяргей ЛАЗАРЭВІЧ

Сцяг над цэнтральнай вуліцай

Тры дні над цэнтральнай вуліцай г.Светлагорска лунаў бел-чырвона-белы сцяг.

Беларусы шанаваць быў ўчыніць у цэнтры горада, каля мясцовага універсама, і ўжо мясцовы вяскоўцы ўвесну (на Дзень Волі 25 сакавіка) наведаюць досыць знаёмая бел-чырвона-белы палоты сцяг вышэйшага ад нагоў у жыхары дамоў. Цэнтар на сцяг быў замацаваны проста паперці, на радыяльнай пляцоўцы, ня радыяльнай пляцоўцы, ня прадаўжэньня ад другой вяршыні.

Аляксь Шчыкаўскі

Напад на брытанскага консула

Консул Брытанскай амбасады Леслі Ігган быў абрабаваным у самым цэнтры Мінска.

Гэта здарылася 18 сьнежня у 20:50 на плошчы Леніна ля Дзяржаўнага дамінга ад шоўка. На спадарожніка Ігган, якім ішоў да плошчы Перамогі, напаў дваіх невядомых, выхапіў сумку і сарваў з шыі залаты ўпор. Здабычай злодзеяў стала 250 долараў, сьпіскі ўласьніка сумкі, ключы і дакумэнты. Пашпелеля быць настольні разумбоюв, што, зверхсьпяхі у мясцовым прыняцця іх, і вярнуць свае грошы рабаў нейрад ці ўдасца.

В.В.

Украінцаў выпусцілі з беларускай турмы

У мінулую пятніцу, 20 сьнежня, пасьля з сямі украінцаў, якіх былі асуджаныя за ўдзел у падзеях 29 красавіка, выйшлі на волю.

Яны пасьлі гадавага зьняволеньня ў Мінскай турме ізалятары, якія ў Беларусі катаргарных зняволеньня. У той жа дзень вечорам прыехалі ў Кіеў цягніком Уладзімір Сасьлавей, Андрэй Бурэвіч, Андрэй Дзьвіла, Вячаслаў Пяўсьцюк, Андрэй Мірошнік, ад якога ва Украіну Карспандэнт СВАБОДЫ ўзяў гэтае інтэрв'ю ледзь ня ў тэлеграфнай да зьмяны дзе ўдзе. Зь ўсіх ацаказаў старэйшым з украінцаў Уладзімір Сасьлавей.

— Праз некалькі гадзін вы вернецеся на радзіму. З кім пачуцьцям пакідаеце Беларусь, як аднывацце «прыйдзе, што быў тут вам аказаць?

— Да вашых простых людзей у нас прыязныя пачцці. Нашаюрэт, нікай чыны прабачыць, калі мы ненавіны ім спадабаліся. Што тычыцца Беларускіх уладаў, то вынь дзеяньне адносна нас не надаюць гонкар юрыдычну незаконнасьці нашага арышту. Але ня ведаю, што нас за здзеяў з мірным шосці, а толькі пасьлядзіўшы за хаты, вакзалу ўладаў, а дакладней — прадзіцца, прадаюмастрацаў вялым нюх ўзровень палітычнай культуры, прынцыпаў бачаньне сутнасці міжнародных працэсуў, правільнасьці нацыянальнага.

Усім стала бачна, што ў Беларусі ня разумеюць нацыянальных інтарэсаў і ўласнага нацыянальнага, ня ведаюць, што ў сьвеце ёсць ня толькі Расія, але і Украіна, Польшча, Літва, Германія, Амэрыка, Англія, Францыя, Японія, Кітай. Ня ведаюць, што ёсць Беларускі нацыянальны рух, што ён ня толькі ёсць, але і ўкараняецца ў жыцьцё. Ня ведаюць, што ён мае таксама стаўленае і рады ў сьвеце.

— У чым, на вашую думку, слабасць беларускай апазіцыі?

— Слабая яе апазіцыя. Слабое і дэзарганізаванае насельніцтва, якое ня ня пастаянна стаць на рады. Падзялюся цікавым назіраньнем, украінскія патрыёты лепш за нашых разумеюць і нашых, лепш дзяюць сяйгарных умовы — усё гэта дзейнічае на палітыку, на здароўе. Што ж ты чыцца маральнага клімату, то апошнюю чарту сямі нашай ахвяры дакладней да вашых, беларускай. Праблемы.

— Што тут справа?

— Да мяста ў чым. Не сякіюсь тых двух стагоддзяў зьніжэння ўзроўню нацыянальнага, якія перажыла Беларусь пад Масковіяй. Як Украіна. Я дадаю, што нават на Заходняй Беларусі, па-сучаснаму, няма беларускай мовы. Бо калі карэспандуе пытаюцца па-беларуску, а яму адказваюць па-рускі, то гэта проста здзек з нашага нацыянальнага. Я бачу, што ён мае таксама стаўленае і рады ў сьвеце сяйскі-вакзалу.

— У чым, на вашую думку, слабасць беларускай апазіцыі?

— Слабая яе апазіцыя. Слабое і дэзарганізаванае насельніцтва, якое ня ня пастаянна стаць на рады. Падзялюся цікавым назіраньнем, украінскія патрыёты лепш за нашых разумеюць і нашых, лепш дзяюць сяйгарных умовы — усё гэта дзейнічае на палітыку, на здароўе. Што ж ты чыцца маральнага клімату, то апошнюю чарту сямі нашай ахвяры дакладней да вашых, беларускай. Праблемы.

— Што тут справа?

— Да мяста ў чым. Не сякіюсь тых двух стагоддзяў зьніжэння ўзроўню нацыянальнага, якія перажыла Беларусь пад Масковіяй. Як Украіна. Я дадаю, што нават на Заходняй Беларусі, па-сучаснаму, няма беларускай мовы. Бо калі карэспандуе пытаюцца па-беларуску, а яму адказваюць па-рускі, то гэта проста здзек з нашага нацыянальнага. Я бачу, што ён мае таксама стаўленае і рады ў сьвеце сяйскі-вакзалу.

На здымках: пікецер украінцаў застаўся перад прыняцьцем УНА-УНСО, консул Украіны М.Маскаленка і вызваленых У.Сасьлавей (справа) радуюцца разам.

Украінскія патрыёты ў Мінскай турме ізалятары, якія ў Беларусі катаргарных зняволеньня. У той жа дзень вечорам прыехалі ў Кіеў цягніком Уладзімір Сасьлавей, Андрэй Бурэвіч, Андрэй Дзьвіла, Вячаслаў Пяўсьцюк, Андрэй Мірошнік, ад якога ва Украіну Карспандэнт СВАБОДЫ ўзяў гэтае інтэрв'ю ледзь ня ў тэлеграфнай да зьмяны дзе ўдзе. Зь ўсіх ацаказаў старэйшым з украінцаў Уладзімір Сасьлавей.

— Праца на вашай справе сапраўды выклікаў цікавасьць, але потым пра вас бышлі бы забыліся...

— У Мінску, як я памятаю, вісценню было дастаткова іншых

Украінскія патрыёты ў Мінскай турме ізалятары, якія ў Беларусі катаргарных зняволеньня. У той жа дзень вечорам прыехалі ў Кіеў цягніком Уладзімір Сасьлавей, Андрэй Бурэвіч, Андрэй Дзьвіла, Вячаслаў Пяўсьцюк, Андрэй Мірошнік, ад якога ва Украіну Карспандэнт СВАБОДЫ ўзяў гэтае інтэрв'ю ледзь ня ў тэлеграфнай да зьмяны дзе ўдзе. Зь ўсіх ацаказаў старэйшым з украінцаў Уладзімір Сасьлавей.

Застрэліўся інкасатар

У Навагрудску застрэліўся інкасатар «Агропрамбанка». Здарыліся гэта ў раёздалёме мінулы.

Адбылося ўсё так: інкасатар Дай стаяў у сваім гаражы ля машыны, а трымаў інкасатарскае, усе яны бліскі напаўдзелу, дзяк з ім адпусьціў, а таго, што быў за рулём, адвязіў у мясцовае. Інкасатара замкнуў у асобным пакоі, дзе той нарэшце вызваліў таварышаў-службоўцаў. Пасьле стралу ён вынь чатыры чаю жыў, пакуль не дарослі у бальніцу памёр.

У гэтай гісторыі шмат нязрозумелага. Чаму ў загрыманага не забралі зброю пакінулі яго без кантролю? Зь кім, у рэшце рэшт, ён застрэліўся? Для Навагрудскай мясціцы гэта вінна непрыемны выпадак. Вельмі верагодна, што яго пастарацца замяць. У гародзе ўжо можна пачуць пагаворкі аб тым, што інкасатар быў самагубцам. Ён быў палоўдабраны верскі маўляў, інкасатар быў самагубцам, а ён сам уводзе мяў судзімасць. Адным таварышам знаёмае пытанне: як такому чалавеку магла даверыць праву з грошамі і зброю?

Віктар ВОЙЦІК

Калі вы маеце электронную пошту, то своечы нумар СВАБОДЫ вы можаце чытаць напярэдадні выхаду газеты ў свет. Кошт электронай падпіскі 1 нумар — 1 000 р. Дзесяць на год.

236-89-40

© PDF: Kamunikat.org 2010
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2010

СВАБОДА
24 снежня 1996 г., № 98

Супергерой

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Тэлешоў

«Зорная хвароба» ўласцівая не толькі спевакам і кінаакцёрам. Палітыкі таксама любяць быць навідавоку ў публікі. Яскравы прыклад — наш прэзідэнт, які практычна кожны дзень нешта гаворыць з беларускага тэлеэкрана.

Тэлебачанне, як і тэатр, — своеасаблівая фабрыка, задача якой — прапанаваць спажыўцу прывабны тавар. Але тут ёсць рэальная праблема: не дацягваюць да замежных ні нашы палітыкі, ні спевакі, ні тавары. У нас дагэтуль захаваліся са сталінскіх часоў г.зв. ГОСТы. Гэтыя ГОСТы прадугледжвалі выпуск тавараў не толькі «экстра» і вышэйшай якасці, але таксама першага і другога гатункаў (для ўнутранага рынку).

Вось і наш прэзідэнт як бы культывуе падвойныя стандарты. Яму вельмі хочацца выглядаць прывабна ў замежным тэлебачанні. Аднак калі за мяжой паказваюць нават пазычаныя ў БТ кадры з А.Лукашэнкам (калі ён не лічыць патрэбным дбаць пра свой вонкавы імідж і тым больш не выбірае словы), гэта выклікае ў прэзідэнта замест адчування прыемнасці раздражненне. Іншымі словамі — для «рэспубліканскай» публікі, як лічыць ён, гэта — тое, што трэба (больш баяцца будуць!). А вось «пілюлю на экспарт» яму хочацца падсаладзіць.

На жаль, замежныя тэлестанцыі палкоўніку Замяталіну не падпарадкуеш. З расійскімі, праўда, прасцей — можна іх часова «вырубіць», уключыўшы на ўсіх каналах роднае-любае БТ. Атрымліваецца як у «добрыя, старыя ўрэмена»: па ўсіх праграмах адзін і той жа твар, толькі замест Брэжнева — Лукашэнка. Усё ж прыемней — малады, сімпатычны, гаворыць без усякай цяжкасці і колькі хочаш, народу нават падабаецца. Мне адна пажылая прэзідэнцкая прыхільніца з гонарам так і сказала: ніхто так шмат, як ён, бесперапынна гаварыць не ўмее, і прычым без паперкі!

З прэсай на «ты»

З газетамі — прасцей. У іх няма «прамога эфіру», і ўсе адыёзныя моманты, без якіх не абыходзіцца ніводная «бацькава» прамова, у публікацыях апускаюцца. Газетчыкі (як і ўвогуле журналісты) адыгрываюць у стварэнні рэкламнага аблічча палітыка значна большую ролю, чым імідж-мэйкеры. Вось у чым, па-мойму, і заключаецца кволая ўлада прэсы ў такой краіне, дзе галава дзяржавы не церпіць іншай улады, апроч сваёй.

Першую скрыпку, як вядома, граюць найбольш тыражныя дзяржаўныя газеты, якія твораць з Лукашэнкі «рыцара без страху» напалову з «цукрам мядовічам». Атрымліваецца гэткі сусальны партрэт, што хоць адразу абвяшчай яго нацыянальным героем альбо ўвогуле праваслаўным святым. На жаль, лукашэнкавы газеты не чытаюць за мяжой: і мовы не ведаюць, і проста нецікавая гэтая кім-ір-сэнаўшчына ў цэнтры Еўропы.

У Сярэднявеччы, калі яшчэ не было газет, манархі трымалі пры сабе прыдворных летапісцаў. Вось чаму ў летапісах тыраны часта падаваліся ў палепшаным, прывабным выглядзе. З-за гэтага сёння гісторыкі мусяць, каб дакапацца да ісціны, вышукваць і іншыя, пераважна замежныя, пісьмовыя крыніцы. Інакш партрэт гістарычнай асобы застанецца аднабаковым і не праўдзівым. Вазьміце савецкія газеты сталінскіх часоў. Там Сталін таксама апісаны яшчэ прыгажэй, чым сёння Лукашэнка. А замест анёла аказаўся д'ябал.

Правілы добрага тону

Агульнавядомы прыклад таго, як англічане выхоўваюць у дзяцей уменне быць натуральным у любым асяроддзі. Вы павінны, вучаць яны, паводзіць сябе за сталом нібы на прыёме ў брытанскай каралевы. Таму, апынуўшыся ў гасцях у каралеўскай сям'і, вы будзеце адчуваць сябе як дома — г.зн. нязмушана, як вымагаюць правілы добрага тону. Савецкім людзям, доўга адарваным ад заходняга свету, было наканавана трапляць у замежжы ў нязручныя сітуацыі. Але з часам няздольных «вучняў» застаецца ўсё менш.

Што да беларусаў, дык пакуль аб нас за мяжой мяркуюць пераважна па нашым прэзідэнце. Яго рэдкім візітам у Еўропу абавязкова спадарожнічае адмоўнае рэнаме ў заходняй прэсе. Лукашэнка шчыра перакананы: гэта толькі з-за таго, што пра яго ўсё пішацца там выключна са словаў ягоных праціўнікаў. Як сказаў прэзідэнт у лісабонскім аэрапорце, заходнія карэспандэнты таксама «врут». Канечне, каб яны пісалі толькі згодна з меркаваннямі Ціцянкова або Замяталіна, партрэт «бацькі» атрымаўся б зусім іншым. Лукашэнку няўцям, што ў свеце добра арыентуюцца, хто ёсць хто, і ніколі не зблытаюць Садама Хусэйна з брытанскай каралевай.

Як гэта не парадаксальна, але чым больш краіна свабодная, тым больш у ёй знаходзіцца абаронцаў правоў чалавека. У Паўночнай Карэі, на Кубе або ў Іраку праваабарончыя арганізацыі не маюць права на існаванне. На Захадзе апошнім часам лічыцца, што грамадства робіць моцным не сама рынкавая эканоміка, а гарантаванасць правоў кожнаму грамадзяніну. Амерыканскія кінабаевікі могуць стварыць у абывацеля адваротнае ўражанне. Аднак вядома, што ў дэмакратычных краінах не стануць хапаць на вуліцы людзей, якія нібыта ўдзельнічалі ў мірнай дэманстрацыі, і трымаць іх пад арыштам, без права на адваката. Там людзі не будуць суткамі пакутваць у АВІРах, каб атрымаць магчымасць выехаць за мяжу. Там не зачыняюць нацыянальныя школы, як у нас, а газеты не высмейваюць саму праблему абароны правоў чалавека.

У Беларусі ва ўсім заўважныя падвойныя стандарты ў стаўленні ўладаў: да свабоднай і ўрадавай прэсы, да палітычных і крымінальных зняволеных, да беларускай і рускай мовы і г.д. Калі Расія з вядомых прычын была прынята ў Савет Еўропы, не зважаючы на чачэнскую вайну, дык патрабаванні ад Беларусі стандартаў дэмакратычнай дзяржавы, відавочна, будуць максімальнымі. Наш прэзідэнт увесь час сам як бы напрошваецца на здачу самага суровага экзамену. Ён яўна памыліўся з часам і месцам: у нас не Лацінская Амерыка, у цэнтры Еўропы ніхто (апроч Масквы) не выкажа талерантнасці да аўтыратарнага рэжыму.

Дзяржынскага прамяняў на Маргарэт Тэтчэр

У палітыцы існуе падабенства, напрыклад, з бізнесам або са спортам. Правілы гульні ў футбол альбо ў тэніс аднолькавыя для ўсіх, незалежна ад кваліфікацыі гульцоў і таго, дзе адбываецца матч. А наш «правадыр», як вядома, спорт любіць. Што да палітыкі, дык Лукашэнка, напэўна, падсвядома лічыць, што дагэтуль існуюць правілы гульні для «ўнутранага ўжытку» і для «знешняга». Аднак падвойныя стандарты ў палітыцы канулі ў Лету разам з халоднай вайной, калі Еўропа была падзелена на два лагеры і на два тыпы дэмакратыі — звычайную і «сацыялістычную». З аднаго боку, наш прэзідэнт не жадае прызнаваць агульнапрынятыя нормы, усталяваўшы ў маштабах дзяржавы «калгасную дэмакратыю». Можна тыраніць сваіх дамашніх, а для суседзяў прыкідвацца ідэальным сем'янінам, але ніхто гэтаму не паверыць. Таму Лукашэнку хочацца адначасова і выглядаць крыху па-еўрапейску. Спачатку праўду-матку гаварыў: люблю, маўляў, Дзяржынскага з Андропавым. Потым вырашыў палепшыць свой імідж на еўрапейскі лад, але зноў няўдала прызнаўся ў павазе да фюрэра. А што мы цяпер чуем? Што наш прэзідэнт хоча быць падобным да генерала дэ Голя і Маргарэт Тэтчэр! Але ж падобны ён усё адно да Андропава з Дзяржынскім.

Калі наш «правадыр» зрэдку трапляе ў асяроддзе еўрапейскіх палітыкаў, гэта нагадвае вядомую сітуацыю: просты чалавек у вышэйшым свеце. З аднаго боку, захапленне і жаданне быць падобным да іншых, але адначасова — абвостранае пачуццё і ўласнай недасканаласці, і пакрыўджанага гонару. Маўляў, я амаль дэ Голь і Тэтчэр разам узятыя, а там ніяк не вераць.

Так і савецкі чалавек, апынуўшыся ў заходнім рэстаране, губляецца ад колькасці розных відэльцаў і келіхаў, ад назваў экзатычных страваў. Без падказкі не абысціся. Толькі не трэба саромецца задаваць пытанні. Гэтым можна зрабіць лепшае ўражанне, чым калі пачаць есці без правілаў, а віно піць з рыльца.

Якубович за свои слова больше не ответчик

Собственный корреспондент газеты «Известия» Александр Старикевич направил председателю Верховного суда Беларуси Владимиру Караваю письмо следующего содержания:

«Господин Председатель Верховного Суда. Вчера я получил текст внесенного Вами протеста на предмет отмены решения Советского райсуда Минска, которым был удовлетворен мой иск о защите чести и достоинства к газете «Советская Белоруссия» и ее редактору Павлу Якубовичу. В этом документе Вы ставите под сомнение тот факт, что приписанные мне Якубовичем фразы носят порочащий характер, и на этом основании настаиваете на отмене вердикта суда. Такое развитие событий не явилось для меня неожиданностью. В стране, в которой совершен государственный переворот, любая апелляция к органам суда теряет смысл, поскольку из независимой инстанции они превратились в полностью подконтрольный президентским структурам механизм. Вполне естественно, что теперь судам придется отстаивать не законность, а интересы власть имущих, в том числе спасая от ответственности их обслугу. Я не желаю участвовать в марионеточных представлениях и потому отзываю свой иск. Можете не трудиться направлять его на повторное рассмотрение в районный суд. В дальнейшем я намерен защищать свое имя, не прибегая к обращениям в Ваше ведомство. Честь имею!»

Комментируя для СВАБОДЫ итоги процесса, Александр Старикевич заявил:

— Я вполне удовлетворен достигнутым результатом. Районный суд, а затем и городской подтвердили мою правоту. Что касается г-на Каравая, то в сложившихся условиях он едва ли мог поступить иначе. Хочу отметить только одно. Согласно решению суда Павел Якубович, вложивший в мои уста собственные измышления, должен был опубликовать опровержение до 16 ноября. Вместо этого на страницах «Советской Белоруссии» появилась статья, полная невразумительной брани как в мой адрес, так и в адрес собкорского корпуса, работающего в республике. В этой связи хотел бы напомнить г-ну Якубовичу эпиграмму, которую в свое время Анатолий Луначарский посвятил другому «пролетарскому певцу» — Демьяну Бедному:

Демьян, ты мнишь себя уже
Почти советским Беранже.
Ты, правда, «б», ты, правда, «ж»,
Но все же ты не Беранже.

Владимир НИКИФОРОВ

Подарок, который Она оценит

Вы уже знаете,что подарить на Рождество самому близкому для Вас человеку? Конечно,это должно быть нечто изысканное, дорогое и необычное - изящная вещица из тех, которыми так любят пользоваться женщины. А главное, подарок должен носить одно из трёх известных и гордых имён:

RONSON PARKER élysée

Будьте уверены - это она оценит!

«MAGIC SERVICE» тел./факс (017) 268-69-02, 276-93-88

Ронсон, Паркер, Элизе - Ваш престиж всегда, везде!

Стэлажы і стойкі

Вырабляем стэлажы для складскіх памяшканняў для любых відаў прадукцыі. Тэл. (017) 236-24-41

КОШТЫ РЭКЛАМНАЙ ПЛОШЧЫ ў газеце СВАБОДА:

у рэкламным блоку — 30000 руб./см²
на асобнай паласе — 36000 руб./см²
у тэлевізійнай праграме — 40000 руб./см²
на першай паласе — 100000 руб./см²

Даведкі па тэл. 236-24-41

Нефть может стоить слишком дорого

Волнения, связанные с намерением «Газпрома» на 50% сократить поставки газа в Беларусь, несколько улеглись. Однако проблема остается: платить за импорт энергоносителей все равно надо, вопрос лишь в цене.

В результате переговоров между руководством «Газпрома» и белорусской стороной наше правительство в срочном порядке изыскало 10 млн. долларов на «первоочередные нужды» российского газового гиганта, был составлен жесткий график погашения задолженности перед Россией до 1 мая 1997 года. Однако газ — не единственное топливо и углеводородное сырье, на котором держится белорусская экономика. Ничуть не менее важная вещь нефть. Как считают специалисты, для нормального обеспечения экономики нефтепродуктами в зимний период в Беларусь необходимо поставлять на переработку не менее 1 млн. тонн нефти в месяц.

В декабре объем российских поставок значительно снизился. Новополоцкий и Мозырский заводы работают на минимальных режимах загрузки, что может вывести из строя технологическое оборудование. Отсутствие же горюче-смазочных материалов при минусовой температуре грозит остановкой многих энергетических и тепловых объектов.

В декабре общий долг (вместе с пеней) «Белтрансгаза» российскому «Газпрому» составил уже 212,1 млн. долларов. Неплатежи республики за полученную нефть по данным на 4 декабря меньше, но все равно весьма внушительны — свыше 50 млн. долларов. Очевидно, что при нынешней экономической ситуации задолженность отдельных предприятий (следовательно, и всей экономики в целом) будет только накапливаться. И если «газовая» проблема в экстренном порядке хоть как-то решается, то предпосылок для развязки ситуации в нефтяном секторе не создано.

Конвертировать белорусские рубли в валюту для оплаты импортных поставок по-прежнему можно только в централизованном порядке под контролем президентской администрации. И если не будет отпущен доллар, то в ближайшее время ситуация только осложнится, так как валютные запасы Нацбанка небесконечны. В то же время цены на топливо на внутреннем рынке явно занижены. Если бы наши заводы имели возможность реализовывать нефтепродукты по реальным рыночным ценам, их финансовое положение было бы значительно лучше. Фиксированные заниженные цены лишают нефтеперерабатывающие предприятия собственных оборотных средств, и, как следствие, наши заводы вынуждены работать в основном на давальческом сырье — т.е. и сырая нефть на входе, и бензин на выходе принадлежат российским компаниям. Если бы нефтяные гиганты в Мозыре и Новополоцке могли экспортировать (т.е. продавать, а не отдавать) продукты нефтепереработки и получать твердую валюту, то были бы и средства для своевременных расчетов за российское сырье. Но для этого необходимо либерализовать нефтяной рынок, а данный вопрос находится в исключительной компетенции правительства, которое стремления к реформам не проявляет.

Развитие событий в нефтегазовом секторе невольно приводит к заключению: белорусское правительство либо просто испытывает терпение восточного соседа, не желая при этом либерализовать нефтяной и валютный рынки вопреки всякому здравому смыслу, либо оно имеет с Россией какие-то стратегические виды и договоренности на будущее, о которых никому не известно и о которых можно только догадываться.

Главное, чтобы импорт российской нефти и газа при невозможности расплатиться деньгами не обошелся Беларуси в итоге слишком дорого.

Вероника СТРОЕВА

© PDF: Kamunikat.org 2010 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2010

СПОРТ

Два «К» разышліся

ШАХМАТЫ: НАЙЛЕПШЫ — КАСПАРАЎ

Чэмпіён свету па версіі Прафесійнай шахматнай асацыяцыі Гары Каспараў выйграў у іспанскім Лас-Пальмасе на Канарскіх астравах супертурнір XXI катэгорыі *FIDE*, у якім удзельнічалі 6 мацнейшых па рэйтынгу шахматыстаў свету.

У восьмым туры ўсе паядынкі (Крамнік—Каспараў, Карпаў—Топалаў, Іванчук—Ананд) скончыліся ўнічыю.

У дзевятым ізноў сустрэліся ў вочным паядынку Гары Каспараў і Анатоль Карпаў. Каспараў, які гуляў белымі, адразу захапіў ініцыятыву, вымушаў саперніка падоўгу задумвацца. У выніку Карпаў трапіў у цэйтнот: за адну хвіліну да заканчэння кантролю часу ён павінен быў зрабіць 9 хадоў. Зрабіўшы іх, чэмпіён *FIDE* заўважыў, што пазіцыя з цяжкай трансфармавалася ў безнадзейную і павіншаваў саперніка з перамогай. Пасля таго, як Крамнік перамог Іванчука, а Топалаў і Ананд згулялі ўнічыю, стала відавочна, што Каспараў за тур да фінішу забяспечыў сабе першынство.

У заключным туры ён згуляў чорнымі ўнічыю з Анандам, гэтак жа завяршылася партыя Крамніка з Карпавым, а Іванчук ізноў прайграў — Топалаву.

У выніковай табліцы шахматысты выстраіліся так: **1.** Каспараў (Расія) —6,5 ачка. **2.** Вішванатан Ананд (Індыя) — 5,5. **3—4.** Уладзімір Крамнік (Расія) і Весялін Топалаў (Балгарыя) — па 5. **5—6.** Васіль Іванчук (Украіна) і Карпаў (Расія) — па 4. Цікава, што пераможца — адзіны з удзельнікаў, які не прайграў ніводнай партыі — 3 перамогі, 7 нічыіх. Карпаў, наадварот, адзіны, хто не зведаў радасці перамогі (8 нічыіх, 2 паражэнні).

На заключнай прэс-канферэнцыі Каспараў заявіў: *«Я па-ранейшаму застаюся мацнейшым шахматыстам свету»*. Адказваючы на пытанне, калі адбудзецца аб'яднаўчы матч з Карпавым (гаворка ідзе пра вызначэнне адзінага, альбо абсалютнага, чэмпіёна свету), Гары адказаў: *«Перагаворы аб паядынку з Карпавым, магчыма, і вядуцца, але гаворка не ідзе аб аб'яднаным матчы, таму што няма чаго аб'ядноўваць. Тытул чэмпіёна свету адзін і ён — мой. FIDE можа прысвоіць свой тытул любому, але адзіны чэмпіён свету — гэта я».*

ГЕЛЬФАНД СПАБОРНІЧАЕ Ў ГАЛАНДЫІ

У Гронінгене адбываецца другі буйнейшы турнір з удзелам 12 гросмайстраў, трое з якіх — Барыс Гельфанд (Беларусь), Найджэл Шорт (Вялікабрытанія) і Аляксей Шыраў (Іспанія) — з'яўляюцца ігракамі першай сусветнай дзесяткі. У першым туры мінчанін згуляў унічыю белымі са старажылам турніру 65-гадовым Віктарам Карчным з Швейцарыі. У другім Гельфанд зафіксаваў такі ж самы вынік у партыі з Шортам, але ўжо гуляючы чорнымі. А ў трэцім Барыс атрымаў сваю першую перамогу над двухразовым чэмпіёнам Расіі Пятром Свідлерам.

Пасля трох тураў наперадзе Ян Ціман (Галандыя) — 3 ачкі, у Шорта — 2,5, у Гельфанда і Люка ван Вэлі (Галандыя) — па 2.

БАСКЕТБОЛ: ШАНЦЫ ЯШЧЭ ЁСЦЬ

Мужчынская зборная Беларусі ў адборачным матчы першынства Еўропы перамагла каманду Славакіі на яе полі — 86:81 і цяпер займае з чатырма перамогамі ў васьмі матчах чацвёртае месца ў групе. Для выхаду ў фінальны турнір беларусам неабходна перамагчы ў астатніх матчах каманду Ізраіля (дома) і зборную Грузіі (у гасцях).

ВАЛЕЙБОЛ: ГОРШ НЯМА КУДЫ

У адрозненне ад баскетбалістаў і ад калежанак па жаночай зборнай, мужчыны-валейбалісты цэрпяць поўнае фіяска. Яны прайгралі ў Гродне ўжо пяты матч запар у рамках адборачнага турніру чэмпіянату Еўропы. На гэты раз сапернікам з Турцыі — 0:3 (10:15, 6:15, 12:15).

ХАКЕЙ: УПЕРШЫНЮ — ШВЕДЫ

За 29 год існавання турніру «Известий» упершыню яго пераможцам стала зборная Швецыі, якая перамагла ў вырашальным матчы расіянаў — 3:1. Фіны перайгралі — 5:2 — чэхаў і занялі трэцюю прыступку п'едэстала.

ЛЁГКАЯ АТЛЕТЫКА: НАРЭШЦЕ!

Памятаеце, 10 год таму ў Мінску, у раёне Зялёнага Луга, згарэў новы, з іголачкі, лёгкаатлетычны манеж «Працоўныя рэзервы». 20 снежня ён ізноў быў адкрыты. Манеж дапоўнiў алімпійскі спартыўны комплекс міністэрства адукацыі Беларусі і ўключае ў сябе стадыён, некалькі спартзалаў, басейн, саўну, гасцініцу.

ФУТБОЛ: ВАРАТАР — У 47 ГОД

47-гадовы Пітэр Шылтан, галкіпер клуба «Лейтан» 3-й англійскай лігі, згуляў у мінулую нядзелю свой 1.000-ы матч у чэмпіянаце Англіі. Шылтан яшчэ ў 40 год бараніў вароты зборнай сваёй краіны, а ўсяго ён выходзіў на футбольнае поле ў форме нацыянальнай каманды 125 разоў. *«Я адчуваю сябе гэтак жа добра, як і ў 16 год, калі пачынаў кар'еру»*.

РЭКОРД УСТАНАВІЎ ГАЛАВОЙ

25-гадовы харкаўчанін Мікалай Куцэнка ўстанавіў новы сусветны рэкорд у жангліраванні мячом галавой — 7 гадзін 19 хвілін 26 секунд.

У АЗІІ ЎЛАДАРАЦЬ АРАБЫ

У фінале Кубка Азіі футбалісты Саудаўскай Аравіі перамаглі па пенальці сваіх суседзяў з Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў — 4:2. Асноўны час матча закончыўся ўнічыю — 0:0. Цікава, што ў паўфінале саудаўцам таксама пашанцавала — у серыі пенальці яны перамаглі іранцаў — 4:3.

У матчы за 3-е месца футбалісты Ірана выйгралі ў зборнай Кувейта, яшчэ адной арабскай дзяржавы на Аравійскім паўвостраве.

Адзначым, што колькасць насельніцтва Эміратаў і Кувейта разам роўная колькасці насельніцтва Мінска. Адкуль жа такія поспехі ў футболе? Адказ трэба шукаць у шматлікіх нафтавых свідравінах і на рахунках у нафтабанках. Ёсць грошы — ёсць футбол!

Сямён ПЛОЦ

Пра няпраўду і хлусню

Хлусіць нельга ніколі і нікому — так выхоўвалі нас бацькі, так вучыла школа. І, бадай, ніхто не стане спрачацца з гэтым катэгарычным сцверджаннем. *Хлусіць* — непрыгожа, непрыстойна і грэшна. Але ці можна *гаварыць няпраўду?*

Увогуле, падача непраўдзівых звестак, перайначанай інфармацыі — звычайная рэч у прыродзе. Напрыклад, матылёк гаварыць птушцы сваім выглядам: «Я не матылёк, я ўсяго толькі звялы лісточак». З другога боку, кракадзіл спрабуе пераканаць даверлівую антылопу, што ён — гнілая калода, а не зубаты драпежнік. З пункту гледжання біялогіі абодва выпадкі — звычайная мімікрыя (прыпадабненне да навакольнага асяроддзя). Фармальная логіка сцвярджае, што ў абодвух выпадках паведамляецца аднолькава фальшывая інфармацыя. А вось з пункту погляду маралі...

Якая ж тут можа быць мараль у жывёльным свеце? Сапраўды, катэгорыі маралі мы бярэм пад увагу толькі тады, калі гаворка ідзе пра ўзаемаадносіны людзей. Але хочам мы таго ці не, усё роўна недзе ў глыбіні душы праводзім размежаванне: матылёк «робіць добра», бо абараняецца, а кракадзіл «робіць кепска», бо нападае. І калі б мы ўзяліся патлумачыць гэтыя факты нашаму сыну або дачцэ, у ход пайшлі б розныя іншасказальныя апісанні кшталту — матылёк хітруе, маскіруецца і г.д. Такім чынам, нават у прыродзе, дзе жывыя арганізмы паводзяць сябе несвядома, паводле генетычна зададзеная праграмы, мы схільныя размяжоўваць не-праўду паводле маральных крытэрыяў.

Прынцып, што ніколі, ні ў якіх абставінах нельга гаварыць няпраўду, што любая няпраўда ёсць хлусня, — гэты прынцып не толькі безнадзейны, але і часам уваходзіць у выразную супярэчнасць з правіламі добрага тону і нават грамадскімі інтарэсамі. У сяброўскіх дачыненнях, напрыклад, мы вельмі часта сутыкаемся з праблемай: сказаць «як ёсць» ці «як хочуць пачуць»? І тых людзей, якія заўсёды без увагі на акалічнасці рэжуць праўду-матку, лічаць, прынамсі, кепска выхаванымі. Гэтаксама адкрытым застаецца пытанне, ці павінны лекары паведамляць пацыентам пра іх невылечныя хваробы. Аднак заўважым: ва ўсіх гэтых выпадках у разлік бярэцца аргументы маральнасці, гуманнасці, урэшце — этыкету, але не вартасць праўды як такой. Праўда ёсць праўда.

Кажучы іншымі словамі, мы прызнаём, што існуюць сітуацыі, калі дзеля *добрай справы* трэба сказаць няпраўду — і ўся праблема заключаецца ў тым, як гэтую добрую справу акрэсліць. І заўсёды ёсць спакуса лічыць добрай справай усё, што супадае з нашымі прыватнымі інтарэсамі. Калі б мы не маглі верыць нашым суразмоўцам, то жыццё стала б невыносным. Але, дзякаваць Богу, часцей за ўсё мы ведаем, інтуітыўна адчуваем або здагадваемся, калі можам даваряць атрыманай інфармацыі, а калі не.

Людзі рэдка хлусяць зусім без прычыны. Часам сустракаюцца *мастацкія ілгуны*, якіх мы звычайна завём фантазёрамі. Даволі часта ў ролі такіх баронаў Мюнхгаўзенаў выступаюць дзеці: яны могуць вам доўга, цікава і ў дэталях расказваць, як яны ездзілі ў Афрыку або лёталі на Месяц. Бывае такое і сярод дарослых: я асабіста ведаю чалавека, які пастаянна расказвае пра сябе і сваё жыццё розныя больш або менш верагодныя рэчы. Расказвае ён захаплёна і маляўніча, і заўсёды хочацца яму паверыць. Але гэта — не хлусня, гэта фантазія: у ягоных гісторыях ніколі не бывае нічога такога, што магло б абразіць або прынесці шкоду іншым. Гэтая мастацкая няпраўда для яго — спосаб творчай самарэалізацыі. А тое, што ён робіцца цэнтрам увагі і цікаўнасці іншых, — дык хай сабе: ён таго заслугоўвае. І калі, напрыклад, вашае дзіця з іскрамі ў вачах расказвае пра свае фантастычныя прыгоды, не абвінавачвайце яго ў падмане. Прыміце правілы ягонай гульні, пагуляйце з ім у казку.

Іншая катэгорыя ілгуноў — *паталагічныя*. Гэта людзі, якія ніколі не гаворыць праўду. Яны заўсёды перакручваюць і фальсіфікуюць факты — аднак робяць гэта без мастацкага вымыслу, затое з выразным імкненнем здабыць для сябе асабістую выгоду. Разумныя людзі пагарджаюць такімі ілгунамі, але даверлівая і неабазнаная публіка часта становіцца іх ахвярай. І калі вы заўважылі, што вашае дзіця пачало расхвальваць сябе або няславіць іншых, разлічваючы на дадатковую цукерку або цацку, — вы павінны неадкладна спыніць гэтую тэндэнцыю, няхай нават давядзецца прымяняць пэўныя пакаранні. Іначай звычка хлусіць перарасце ў хваробу, якая ў дарослых людзей ужо не вылечваецца.

І, нарэшце, ёсць *ілгуны спадарычныя*. Такіх большасць. Часам яны хлусяць, часам фантазіруюць, а ў цэлым гавораць праўду. Як правіла, яны ўмеюць ацаніць, наколькі іхняя праўда або няпраўда адпавядае сітуацыі.

Даследаванні, што не раз праводзіліся сацыёлагамі, паказваюць: большасць людзей пераканаяная, што часцей за ўсё з непраўдзівай інфармацыяй мы сутыкаемся ў бізнесе і ў палітыцы. Заўважце: гэта сферы, якія датычаць кожнага з нас, але на якія мы не маем непасрэднага ўплыву. Аднак паміж імі ёсць істотная розніца.

Напрыклад, тэлевізійная рэклама запэўнівае нас, што мыла пад назвай «Цуд» — гэта самае лепшае мыла на свеце. Пры гэтым мэтаю рэкламы зусім не з'яўляецца тое, каб мы сапраўды прызналі, што лепшага мыла не існуе. Мы толькі павінны запомніць, што такое мыла ёсць. Пры гэтым у прынцыпе робіцца *добрая справа*: пакупнік памыецца і будзе чысты, а прадавец атрымае грошы. Акрамя таго, рэкламная інфармацыя не прэтэндуе на абсалютную ісціну — а таму гэта не хлусня, гэта толькі не зусім праўда, ад якой вялікай шкоды быць не можа. Мы загадзя ведаем, што абсалютная ісціны, самага-самага лепшага мыла проста не можа быць.

Іншая рэч — палітыка. Любая непраўдзівасць тут адразу робіцца хлуснёй, бо ад яе можа пацярпець усё грамадства. Асабліва выразна гэта відаць у недэмакратычных, таталітарных краінах. Хлусня ў палітыцы разбурае межы паміж праўдай і няпраўдай. Палітычна выгаднае для тых, хто мае ўладу, абвяшчаецца ісцінай, хоць на самой справе аб'ектыўная праўда іншая. Самае страшнае ў тым, што неадназова паўтораная палітычная хлусня, калі ёсць сродкі і метады (напрыклад, манаполія на сродкі масавай інфармацыі), пачынае ўспрымацца як сапраўднасць. А там, дзе няма розніцы паміж праўдай і фальшам, знікаюць мараль, справядлівасць, сумленне. І свабода слова неабходная ў грамадстве не таму, што можа прымусіць палітыкаў быць заўсёды праўдзівымі. Свабода слова можа і павінна надаваць рэальны сэнс такім паняццям, як хлусня, праўда, ісціна.

З таго, што часам — «у добрай справе» — нам даводзіцца гаварыць няпраўду, зусім не вынікае, што хлусня можа быць добрай або кепскай. Хлусня — гэта заўсёды кепска, без выключэнняў. Скажыце гэта сваім дзецям — і самім сабе.

Няпраўда — гэта заўсёды не так, як павінна быць. Памятаючы пра гэта, мы не станем раптам усе святымі і бязгрэшнымі і не вынішчым хлусню як з'яву. Але памятаючы пра гэта, мы, можа быць, станем больш асцярожнымі ў дачыненні да іншых і ў той жа час — больш цвёрдымі, трывалымі і адпорнымі, калі самі сустракаемся з хлуснёй.

Магдалена НЕПАКАЙ

БЕЛАРУСКІ ФОНД СОРАСА
мае гонар і шчасце павіншаваць
з Новым Годам і Калядамі
Вас асабіста -

нават калі Вы не ўваходзіце ў лік некалькіх тысячаў грамадзян Беларусі, якія ўдзельнічалі ў 62 конкурсах, праведзеных Фондам у адыходзячым годзе

нават калі Вы не сталі адным з больш чым 2000 пераможцаў гэтых конкурсаў і не атрымалі падтрымку для рэалізацыі сваіх адукацыйных і навуковых, медыцынскіх і экалагічных, мастацкіх і культурных, эканамічных і грамадзянскіх праектаў

нават калі Вашы стасункі з нашай рэспубліканскай грамадскай арганізацыяй - яшчэ наперадзе

Жадаем Вам не губляць веру ў высокае прызначэнне дабрачыннасці і адначасова спадзявацца перш за ўсё на сябе - як на галоўную каштоўнасць гэтага свету.

У 1997-м, як і ў мінулыя чатыры гады,
Беларускі Фонд Сораса
будзе з Вамі

гольфстрим

© СВАБОДА Падпісны індэкс 63887 E-mail: edit@svaboda.minsk.by СВАБОДА ў Internet: http:\\www.gis.minsk.by Спасылка на газету СВАБОДА абавязковая Наклад 46.035
Нумар падпісаны ў друк 23.12.96 (15:00) Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) ЛВ № 215 Заказ 2713

© PDF: Kamunikat.org 2010 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2010